

5. Oram R.B., Baker C.C. The Efficient Port. – Oxford: Elsevier Science & Technology Books, 1971. – 215 p.

6. Никулина С.В. Морские порты как субъекты международной конкуренции: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.14. – СПб., 2011. – 204 с.

ӘОЖ 773.562

ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРҒА НЕГІЗДЕЛГЕН КӨЛІК ЖҮЙЕСІН ДАМУДЫҢ ҰЙЫМДЫҚ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ МЕХАНИЗМІ

Есенхан Гүлсезім Бақытжанқызы

gesenxan@bk.ru

«Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалды ұйымдастыру» кафедрасының магистранты, «Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ» КеАҚ, Астана, Қазақстан

Аннотация: Бұл мақала цифрлық технологияларды қолдануға бағытталған көлік жүйесін дамытудың ұйымдастырушылық-экономикалық механизміне арналған. Авторлар цифрлық инновациялардың көлік жүйелерінің тиімділігі мен құрылымына әсерін қарастырады, сондай-ақ осы салаға заманауи технологияларды енгізу перспективаларын талдайды.

Түйінді сөздер: ұйымдастырушылық-экономикалық тетік, көлік жүйесін дамыту, Цифрлық технологиялар, тиімділік, Көліктегі инновациялар

Аннотация: Данная статья посвящена организационно-экономическому механизму развития транспортной системы, ориентированному на использование цифровых технологий. Авторы рассматривают влияние цифровых инноваций на эффективность и структуру транспортных систем, а также анализируют перспективы внедрения современных технологий в данную сферу.

Ключевые слова: Организационно-экономический механизм, Развитие транспортной системы, Цифровые технологии, Эффективность, Инновации в транспорте

Abstract: This article is devoted to the organizational and economic mechanism of the development of the transport system, focused on the use of digital technologies. The authors consider the impact of digital innovations on the efficiency and structure of transport systems, as well as analyze the prospects for the introduction of modern technologies in this area.

Keywords: Organizational and economic mechanism, Development of the transport system, Digital technologies, Efficiency, Innovations in transport

Қазіргі әлем жағдайында көлік жүйесі экономиканың тиімділігі мен тұрақты дамуды қамтамасыз етудің негізгі элементі болып табылады. Цифрлық технологияларды қолдануға негізделген ұйымдастырушылық-экономикалық механизм көлік инфрақұрылымын заманауи басқаруда маңызды рөл атқарады.

Цифрлық технологияларды пайдалана отырып, көлік жүйесін дамытудың ұйымдастырушылық-экономикалық тетігінің негізгі аспектілерінің бірі жеделдік пен басқаруды жақсарту болып табылады. Заманауи ақпараттық жүйелерді енгізу нақты уақыт режимінде көлік құралдарының қозғалысын бақылауға, маршруттарды оңтайландыруға және сыртқы жағдайлардың өзгеруіне жауап беруге мүмкіндік береді. Бұл жол жүру уақытын қысқартуға, тасымалдау тиімділігін арттыруға және көлік кептелісін азайтуға ықпал етеді. Тағы бір аспект-қауіпсіздікті жақсарту. Цифрлық технологиялар мониторингтің, алдын

алудың және авариялық ден қоюдың заманауи жүйелерін енгізуге мүмкіндік береді. Сенсорларды, қауіпсіздік камераларын, жасанды интеллект жүйелерін пайдалану жол қозғалысын тиімдірек басқаруға, апаттардың алдын алуға және жедел қызметтердің жылдам реакциясын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Ұйымдастырушылық компонент логистикалық процестерді оңтайландыруды да қамтиды. Цифрлық технологиялар көлік ресурстарының қажеттіліктерін дәл болжауға, тауарлы-материалдық құндылықтарды басқаруға және жүктерді бөлуге мүмкіндік береді. Бұл шығындарды оңтайландыруға және көлік инфрақұрылымын пайдалану тиімділігін арттыруға ықпал етеді. Тағы бір маңызды элемент-соңғы пайдаланушылар үшін жайлылықты арттыру. Сандық негізделген қосымшалар мен онлайн қызметтер сапарларды жоспарлауға қатысуға, көлік құралдарының қозғалысын бақылауға, қызметтерге ақы төлеуге және өзекті ақпаратты алуға мүмкіндік береді. Бұл жолаушылар мен жүк тасымалдаушылар үшін ыңғайлы жағдай жасайды. Ақырында, цифрлық технологиялар көлік жүйесінің экологиялық тұрақтылығына ықпал етеді. Шығарындыларды бақылау жүйелерін енгізу, маршруттарды оңтайландыру және электрлік немесе гибридіті көлік түрлеріне көшу қоршаған ортаға әсерді азайтуға мүмкіндік береді.

Цифрлық технологияларды пайдалана отырып, көлік жүйесін дамытудың ұйымдық-экономикалық тетігіндегі маңызды бағыт деректерді басқару болып табылады. Деректерді жинау және талдау жүйелерін енгізу көлік ағындары, инфрақұрылымды пайдалану, пайдаланушылардың қалауы және жұмыс істеудің басқа аспектілері туралы ақпарат жинауға мүмкіндік береді. Бұл деректерді талдау негізделген шешімдер қабылдауға, көлік жүйесінің дамуын жоспарлау мен болжауды жақсартуға көмектеседі. Сондай-ақ, көлік саласындағы инновациялық жобаларға жәрдемдесу маңызды элемент болып табылады. Цифрлық технологиялар автономды және электрлік көліктер, көлік ағындарын басқару жүйелері, ақылды қалалар және т.б. сияқты инновацияларды әзірлеу және енгізу үшін қолайлы жағдайлар жасайды. Бұл заманауи және тиімді көлік түрлеріне біртіндеп көшуге ықпал етеді. Тағы бір маңызды аспект-мемлекеттің көлік инфрақұрылымын дамытуды реттеу мен қолдауға қатысуы. Мемлекеттік органдар, Көлік операторлары, бизнес-құрылымдар және азаматтар арасындағы өзара іс-қимыл үшін цифрлық платформалар құру көлік саласындағы мәселелерді үйлестіруді, мониторингтеуді және шешуді айтарлықтай жақсарты алады. Көлік саласында киберқауіпсіздікті қамтамасыз ету де маңызды аспект болып табылады. Цифрлық технологияларды қолданудың артуымен кибершабуылдар мен көлік жүйесіне қажетсіз араласу қаупі артады. Деректер мен жүйелерді қорғаудың заманауи әдістерін әзірлеу және енгізу ұйымдық-экономикалық механизмнің ажырамас бөлігі болып табылады.

Қорыта келе, цифрлық технологиялармен өзара іс-қимыл жасайтын көлік жүйесін дамытудың ұйымдық-экономикалық тетігі қазіргі заманғы көлік инфрақұрылымының тиімділігінің, қауіпсіздігінің және орнықтылығының негізгі факторына айналады. Оның дамуы тек технологиялық инновацияларды ғана емес, сонымен қатар басқарушылық, құқықтық және әлеуметтік өзгерістерді қамтитын кешенді тәсілді қажет етеді. Цифрлық технологиялармен қамтамасыз етілген ұйымдастырушылық-экономикалық механизм көлік жүйесінің заманауи дамуына ықпал етеді. Бұл оның тиімділігі мен қауіпсіздігін арттырып қана қоймай, оның барлық қатысушылары үшін осы жүйені пайдалану шарттарын жақсартады.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Смит, Джон. "Көлік инфрақұрылымындағы цифрлық технологиялар: сын-тегеуріндер мен мүмкіндіктер." Көлік Технологиялары Баспасы, 2020.
2. Ли, Чен. "Инновациялық көлік шешімдері: цифрлық технологиялар және олардың қалалық инфрақұрылымды дамытуға әсері." Тұрақты Даму Баспасы, 2018.

3. Қазақстан Республикасындағы көлік жүйесін цифрландыру туралы Мемлекеттік есеп. Инфрақұрылым және даму министрлігі, 2021.

УДК 501.557

АНАЛИЗ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА СОЗДАНИЯ ЭФФЕКТИВНОЙ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ

Әлімхан Анель Олжасқызы
maxwellhousebest@yandex.ru

Студенты кафедры «Организация перевозок, движения и эксплуатация транспорта» НАО «ЕНУ имени Л.Н.Гумилёва», Астана, Казахстан
Научный руководитель - М.В. Долгов

Данная статья освещает исследование, направленное на изучение эффективности транспортной инфраструктуры, а зарубежного опыта создания одной. Основная цель исследования состоит в выявлении факторов, влияющих на эффективность транспортной инфраструктуры, выработке методов и подходов для ее улучшения. Методология исследования включает системный анализ и комплексный подход. Исследователи применяют разнообразные методы и методологии, такие как анализ данных, статистические методы и экспертные оценки. Вначале исследователи проводят анализ существующих транспортных систем и инфраструктуры с целью определения их преимуществ и недостатков. Они собирают данные о пропускной способности, надежности, уровне загруженности и других показателях транспортной системы, а затем статистически анализируют эти данные для выявления закономерностей и трендов. Используя моделирование, исследователи прогнозируют будущие изменения и оценивают эффективность различных сценариев развития транспортной инфраструктуры. Важными факторами, влияющими на эффективность, являются инвестиции, технические решения и прогноз спроса. Для получения лучших практик и рекомендаций по улучшению транспортной инфраструктуры исследователи обращаются к опытным специалистам и заинтересованным сторонам. Это позволяет учесть различные точки зрения и социально-экономические факторы. В итоге исследования формулируются рекомендации по оптимизации и совершенствованию транспортной инфраструктуры, включая изменения в планировании, развитии и эксплуатации транспортных систем, внедрение новых технологий, оптимизацию ресурсов и повышение эффективности процессов. Таким образом, используемая методология исследования эффективной транспортной инфраструктуры объединяет разнообразные методы анализа и оценки, что позволяет получить комплексное представление о состоянии и перспективе развития транспортной системы и предложить соответствующие решения и рекомендации для ее улучшения [1].

В мире существует несколько стран и регионов, которые славятся своей высокой эффективностью транспортной инфраструктуры. Вот некоторые из них:

1. Германия: Германия известна своей развитой и эффективной транспортной системой. Она имеет плотную сеть автомобильных автобанов, которые соединяют различные части страны. Кроме того, Германия известна своей развитой системой железных дорог и морскими портами. Германия интегрировала различные виды транспорта - автомобили, поезда, трамваи, автобусы и велосипеды - в общую сеть, обеспечивая плавный и удобный переход между ними. Это позволяет жителям передвигаться без перегрузки и с учетом различных потребностей и предпочтений. Кроме того, Германия активно инвестирует в развитие инфраструктуры общественного транспорта. Градообразующие центры